

2025-01-09

Informationsklass: Publik

Riktlinje för skolskjuts grundskola och anpassad grundskola

Antagen av grundskolenämnden 2025-01-21, § 10.

2025-01-09

Innehållsförteckning

1. Skolskjuts	4
2. Grundförutsättningar	4
2.1. Avstånd mellan hem och skola, samt mellan hem och uppsamlingsplats	5
2.2. Trafikförhållanden	5
2.2.1. BEDÖMNING FÖRHÖJD RISK	5
2.2.2. TRAFIKSÄKERHET	5
2.3. Elev med funktionsnedsättning	6
2.4. Annan särskild omständighet	6
2.4.1. BARNOMSORG UNDER NATTEN	6
2.5. Skolskjuts vid växelvis boende	6
2.6. Eget val av annan skola	7
2.7. Boende på annan adress	7
2.7.1. FAMILJEHEMSPLACERING	7
2.7.2. KORTTIDSBOENDE	7
3. Servicenivå	7
3.1. Färdsätt	8
3.1.1. FÄRDSÄTT LANDSBYGD	8
3.1.2. FÄRDSÄTT TÄTORT	8
3.1.3. KONTANT ERSÄTTNING	9
3.2. Tider	9
3.3. Restid	9
3.4. Ensamåkning	9
3.5. Ledsagare	9
3.6. Elev i anpassad grundskola	9
3.7. Ändrade behov och förutsättningar	9
3.8. Tillfälliga förändringar	10
3.9. Inställd skolskjuts	10
4. Ansvarförhållanden i samband med skolskjuts och övriga barn och elevtransporter	10
4.1. Barn- och utbildningsförvaltningen	10
4.2. Kollektivtrafikförvaltningen	10
4.3. Transportör av upphandlad skolskjuts	10
4.4. Vårdnadshavare	11
4.5. Försäkring	11

5. Överklagan 11

1. Skolskjuts

Skolskjuts är en transport mellan plats i anslutning till hemmet och skolan av elev i grundskola och anpassad grundskola (årskurs f-9). Bestämmelser om skolskjuts finns i:

- Skollagen (SFS 2010/800)
- Skolskjutsförordningen (SFS 1970:340)
- Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning (TSVFS 1988:17)

Utöver dessa har kommunen möjlighet att besluta om skolskjutsen inom kommunen.

Enligt skollagen kan elev i grundskola och anpassad grundskola ha rätt till kostnadsfri skolskjuts på grund av färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionsnedsättning, eller annan särskild omständighet. Skollagen säger inte i detalj när och hur skolskjuts ska anordnas. Kommunen kan själv i riktlinjer bestämma detaljerna för när och hur skolskjuts ska anordnas utifrån lokala förhållanden.

Ansvar för skolskjuts omfattar de elever vars hemkommun är Västerås kommun. Med hemkommun avses den kommun i vilken eleven är folkbokförd. För den som är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här avses med hemkommun den kommun där eleven stadigvarande har sin dygnsvila.

2. Grundförutsättningar

Grunden är att alla elever ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Kommunen ska samtidigt ta hänsyn till alla elevers berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. Utgångspunkten är att eleven ska kunna erbjudas plats på en skolenhet som ligger så nära folkbokföringsadressen att det inte blir aktuellt med skolskjuts. Kommunen planerar skolskjuts för de elever som inte har någon skola belägen inom skolskjutsavstånd.

Grundregeln är att skolskjuts beviljas mellan elevens folkbokföringsadress och den skola kommunen annars planerat att placera eleven i. Prövning av rätt till skolskjuts görs individuellt i varje enskilt fall med utgångspunkt i de författningsbestämmelser och riktlinjer som reglerar rätten till skolskjuts. Samtliga förutsättningar som kan utgöra grund till skolskjuts, färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionsnedsättning, eller annan särskild omständighet, ska prövas.

2.1. Avstånd mellan hem och skola, samt mellan hem och uppsamlingsplats

Avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och den skola kommunen planerar att placera eleven i, utgör färdvägens längd. Elev i grundskola och anpassad grundskola är berättigad till skolskjuts om avståndet mellan hem och den skola kommunen placerat eleven i överstiger:

2 kilometer för elev i årskurs f-3

3 kilometer för elev i årskurs 4-6

4 kilometer för elev i årskurs 7-9

Västerås kommun genomför samtliga mätningar i ett kartsystem för att alla ska få likvärdiga mätningar. Avstånd beräknas efter kortast möjliga väg. Mätningen startar vid en punkt i anslutning till den adress där eleven är folkbokförd till en gemensam mätpunkt på respektive skolas område.

Elev ska själv eller tillsammans med vårdnadshavare förflytta sig mellan hem och hållplats för skolskjuts upp till motsvarande avstånd för respektive årskurs.

2.2. Trafikförhållanden

Skolskjuts kan medges när färdvägen till elevens, av kommunen planerade skola bedöms som trafikfarlig och med förhöjd risk utöver det normala.

2.2.1. BEDÖMNING FÖRHÖJD RISK

Vid bedömning av trafikförhållanden görs en sammanvägning av faktorer om sikt, tillåten hastighet, trafikflöde, belysning, hållplatsens läge, anslutningsväg till hållplats, övriga faktorer som kan påverka trafiksituationen (exempelvis; tunnel, järnväg, bro, räcke, vägren, trafiksignal, övergångsställe/passage) samt barnets ålder och mognad.

2.2.2. TRAFIKSÄKERHET

Enligt Förordning (1970:340) om skolskjutsning 2§

”Skolskjutsning ska när det gäller tidsplaner och färdvägar ordnas så att kraven på trafiksäkerhet tillgodoses. I varje kommun ska den eller de nämnder som enligt 2 kap. 2 § andra stycket skollagen (2010:800) fullgör kommunens uppgifter som huvudman inom skolväsendet verka för att särskilt anordnade hållplatser för skolskjutsning utformas så att olyckor i möjligaste mån undviks.”

Vårdnadshavare har ansvar för eleven på dennes väg mellan hemmet och skolan, liksom mellan hemmet och hållplatsen/skolskjutsen. För elever som åker skolskjuts framgår vem som har ansvaret under punkt 4.3.

Erfarenhet och omdöme att bedöma trafiken får eleven enklast genom att förflytta sig till skolan eller hållplatsen med sina vårdnadshavare och samtidigt få hjälp, vägledning och träning i trafiken; Föräldrabalken (SFS 1949:381) 6kap 2§

2.3. Elev med funktionsnedsättning

För att medges skolskjuts till skola där eleven fått placering utifrån funktionsnedsättning, krävs att funktionsnedsättningen är varaktig och att den väsentligt påverkar elevens möjlighet att förflytta sig mellan folkbokföringsadress och skola. Om ansökan inte ger tillräckligt underlag för beslut kan handläggaren begära att ansökan kompletteras. Ett läkarintyg eller liknande intyg berättigar inte till skolskjuts utan är en del av ett vidare beslutsunderlag.

Vid tillfällig funktionsnedsättning utifrån olyckshändelse under skoltid eller på väg till och från skola, gäller Västerås kommuns kollektiva olycksfallsförsäkring för elever. Elev och vårdnadshavare kontaktar skolan för att få information om skadeanmälan. Försäkringsbolaget hanterar anmälan och eventuell transport. Vid tillfällig funktionsnedsättning som uppstått under fritid, är vårdnadshavare i första hand anvisad till försäkringar hos eget försäkringsbolag.

2.4. Annan särskild omständighet

Skolskjuts till av kommunen planerad skola kan i undantagsfall medges i situationer där det kan bedömas som nödvändigt även om något av de tre övriga grundkriterierna, avstånd, funktionshinder, trafikförhållanden, inte är uppfyllda.

2.4.1. BARNOMSORG UNDER NATTEN

Elever i årskurs f-3 kan medges transport från skola till förskola med nattverksamhet de nätter elev har behov av barnsomsorg.

2.5. Skolskjuts vid växelvis boende

Elev som regelbundet bor växelvis och lika mycket hos båda vårdnadshavarna kan beviljas skolskjuts mellan en eller båda vårdnadshavares folkbokföringsadresser och av kommunen planerad skola. En individuell bedömning av rätten till skolskjuts görs från respektive bostad till skolan utifrån de grunder som anges i skollagen. Skolskjuts organiseras i huvudsak för hel vecka (måndag-fredag) per adress. Minst en av vårdnadshavarna ska bo inom upptagningsområdet för den skola där eleven går för att skolan ska anses som anvisad vid skolskjuts vid växelvis boende. Skolskjuts kan endast medges om både bostadsadress och skola är inom Västerås kommuns geografiska område.

Elev folkbokförd i Västerås kommun som bor växelvis i annan kommun, kan endast beviljas skolskjuts mellan adressen i Västerås och den skola kommunen planerar att placera eleven i, i Västerås, utifrån de grunder som anges i skollagen.

Elev folkbokförd i annan kommun som bor växelvis i Västerås kommun eller går i skola i Västerås kommun, kan inte medges skolskjuts av Västerås kommun.

2.6. Eget val av annan skola

Elev som valt annan grundskola än den som kommunen planerar att placera eleven i, kommunal eller privat, kan under vissa förutsättningar beviljas skolskjuts. Skolskjuts kan medges om det inte medför organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Bedömningen görs individuellt utifrån skollagen och med grund i hur skolskjuts skulle sett ut om eleven gått i den skola som kommunen planerar att placera eleven i. Skolskjuts till eget vald skola medges inte om det medför en merkostnad för kommunen eller att befintliga skolskjutsar måste ändras i förhållande till om eleven gått i av kommunen planerad skola.

Västerås kommun är finskt förvaltningsområde och val att gå i finsk klass i årskurs f-3 medför att finsk klass anses som av kommunen planerad skola.

2.7. Boende på annan adress

Grundprincipen är att skolskjuts medges mellan elevens folkbokföringsadress och av kommunen planerad skola. Elev som tillfälligt vistas på en annan adress och inte är folkbokförd där kan inte medges skolskjuts.

2.7.1. FAMILJEHEMSPLACERING

Elev folkbokförd i familjehem inom Västerås kommun kan medges skolskjuts mellan familjehemmet och utifrån familjehemmet planerad skola.

Elev folkbokförd i annan kommun som är familjehemsplacerad och går i skola i Västerås kommun kan medges använda Västerås kommuns skolskjuts om folkbokföringskommunen förbinder sig ersätta kostnaden. Vid akuta tillfälliga placeringar, i exempelvis jourhem, kan skolskjuts inte medges.

2.7.2. KORTTIDSBOENDE

Elev som regelbundet har insats via LSS i form av korttidsboende eller stödfamilj, kan medges skolskjuts mellan korttidsboende eller stödfamilj och skola. Skolskjuts mellan hem och korttidsboende eller stödfamilj medges inte.

3. Servicenivå

Ärende om skolskjuts behandlas enligt kommunens servicedeklaration av barn- och utbildningsförvaltningen inom 14 dagar om inte skäl föreligger för att det tar längre tid. Besked sänds skriftligen till elevens vårdnadshavare.

3.1. Färdsätt

Elev kan få sin skolskjuts tillgodosedd på olika sätt, busskort för resa med allmän kollektivtrafik eller någon form av upphandlad skolskjuts. Upphandlad skolskjuts kan vara skolbuss eller mindre fordon. Skolskjuts utgår från samåkning. Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer vilken typ av skolskjuts en elev tilldelas.

3.1.1. FÄRDSÄTT LANDSBYGD

Elev boende på landsbygd tilldelas i första hand plats på upphandlad skolbuss, i andra hand busskort för resa med allmän kollektivtrafik och om särskilda skäl bedöms föreligga kan annat upphandlat mindre fordon vara aktuellt. Enligt beslut i Barn- och ungdomsnämnden 2014/1639-BaUN och Grundskolenämnden 2015/2037-GSN:

Upphandlad skolbuss:

-årskurs f till och med årskurs 9, där upphandlad skolbuss finns.

Allmän kollektivtrafik:

-årskurs f till och med årskurs 9 om upphandlad skolbuss saknas och allmän kollektivtrafik finns. Årskurs f till och med årskurs 3 endast om resa med allmän kollektivtrafik inte medför byte av buss.

Särskild skolskjuts:

-årskurs f till och med årskurs 3 om upphandlad skolbuss saknas och om resa med allmän kollektivtrafik medför byte av buss.

-årskurs f till och med årskurs 9 om både upphandlad skolbuss och allmän kollektivtrafik saknas.

-årskurs f till och med årskurs 9 om särskilda individuella skäl föreligger.

3.1.2. FÄRDSÄTT TÄTORT

Elev boende i tätort tilldelas i första hand busskort för resa med allmän kollektivtrafik. Om särskilda skäl föreligger kan annat upphandlat fordon vara aktuellt. Enligt beslut i Barn- och ungdomsnämnden 2014/1639-BaUN och Grundskolenämnden 2015/2037-GSN:

Allmän kollektivtrafik:

- årskurs f till och med årskurs 9 där allmän kollektivtrafik finns. Årskurs f till och med årskurs 3 endast om resa med allmän kollektivtrafik inte medför byte av buss.

Särskild skolskjuts:

-årskurs f till och med årskurs 3 om allmän kollektivtrafik medför byte av buss.

-årskurs f till och med 9 om allmän kollektivtrafik saknas.

-årskurs f till och med 9 om särskilda individuella skäl föreligger.

3.1.3. KONTANT ERSÄTTNING

Vid en, för kommunen, svårlöst skolskjutssituation kan självskjuts medges mot kontant ersättning enligt Skatteverkets normer för tjänsteresa med egen bil.

3.2. Tider

Skolskjuts är en transport mellan elevens hem och av kommunen planerad skola, utifrån skolans ramtider. Tiderna för upphandlad skolskjuts anpassas så att eleven anländer till skolan i tid. Skolskjutsarnas turer skapas genom samordning av skolornas ramtider.

Elev som tilldelats busskort för allmän kollektivtrafik anpassar sin resa efter kollektivtrafikens tidtabell.

3.3. Restid

Restid ska i normalfallet inte överstiga 60 minuter per enkel resa till och från elevens folkbokföringsadress.

3.4. Ensamåkning

Ensamåkning och personligt uppmötande sker utifrån en individuell bedömning.

3.5. Ledsagare

Elev som har beslut om ledsagare under skolskjutsresan medges att ledsagare åker med i fordonet. Ledsagarens på- och avstigning sker på samma plats som elevens. Ledsagaren medges inte skjuts utan eleven. Skolskjutsorganisationen tillhandahåller inte ledsagare.

3.6. Elev i anpassad grundskola

Elev i anpassad grundskola får kostnadsfria resor vid praktik.

Elev i anpassad grundskola får kostnadsfria resor till och från organiserad fritidsverksamhet under lov. Resa sker samordnat och på samma tider som övriga läsåret.

Elev i anpassad grundskola kan för hemresa få en senare tid än skoltiden.

Elever i anpassad grundskola får en gång/vecka samåka till bad och idrott som ingår i- anpassade grundskolans idrottsundervisning utifrån behov av motorisk träning. Resan beställs av skolan direkt till Kollektivtrafikförvaltningen.

3.7. Ändrade behov och förutsättningar

Elev och vårdnadshavare ska omgående anmäla till kommunens skolskjutshandläggare om de förutsättningar som låg till grund för beslut att bevilja skolskjuts förändras, exempelvis byte av skola eller adress, förändring av andra behov. Ändrade förutsättningar kan leda till förändrat skolskjutsbeslut.

3.8. Tillfälliga förändringar

Tillfälliga förändringar av tid eller adress medges inte.

3.9. Inställd skolskjuts

Vid besvärligt väglag kan entreprenör av skolskjuts besluta att ställa in skolskjutsen om de bedömer att det inte går att framföra fordon på ett säkert sätt.

Aktuell information om landsbygdens bussar – ex inställd buss - finns att hämta i appen ”Mitt Västerås”.

4. Ansvarsförhållanden i samband med skolskjuts och övriga barn och elevtransporter

Västerås kommun barn- och utbildningsförvaltningen, Kollektivtrafikförvaltningen, vårdnadshavare, elev och transportör har var och en för sig och tillsammans ansvar för olika delar av elevens skolväg.

4.1. Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för att handlägga och meddela beslut om skolskjuts och övriga elevtransporter. Barn- och utbildningsförvaltningen beslutar om färd sätt. Barn och utbildningsförvaltningen ansvarar för att meddela Kollektivtrafikförvaltningen vilka elever som ska resa med upphandlad skolskjuts, respektive allmän kollektivtrafik. Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för anordnande av skolskjutshållplatser samt för att eleverna undervisas om vad de ska göra för att undvika olyckor i samband med skolskjutsning.

4.2. Kollektivtrafikförvaltningen

Kollektivtrafikförvaltningen ansvarar för att planera den upphandlade skolskjutsen och se till att transportörerna utför den samt ska när det gäller tidsplaner och färdvägar ordna så att kraven på trafiksäkerhet tillgodoses. Vidare ska övningar tillsammans med transportören genomföras med skolskjutsbarn i syfte att öka trafiksäkerhet och trygghet. Kollektivtrafikförvaltningen utfärdar busskort till elever som av skolskjutshandläggare tilldelats allmän kollektivtrafik som färd sätt. Målet är att tiderna för skolskjutsen ligger så stabilt som möjligt och endast med eventuell smärre justering från ett läsår till nästkommande läsår. Vid tidsjusteringar ska vårdnadshavare informeras senast tre veckor före skolstart.

4.3. Transportör av upphandlad skolskjuts

Transportören ansvarar för att utföra beställd transport med fordon enligt avtal

2025-01-09

avsedda för ändamålet. Transportören ansvarar för att framföra fordon enligt regelverk och på ett säkert sätt. Transportören ansvarar för att informera eleven om bältesanvändning och ordningsfrågor i och runt fordonet samt medverkar i elevernas undervisning som gäller trafiksäkerhet. Transportören och barn- och utbildningsförvaltningen har ansvaret för eleverna från det att de klivit på den upphandlade skolskjutsen till dess att de klivit av vid hemmet, skolan eller uppsamlingshållplats.

4.4. Vårdnadshavare

Vårdnadshavare har ansvar för eleven mellan hemmet och plats där eleven kliver på eller av skolskjuts. Vårdnadshavare förutsätts förbereda och träna barnet för att klara sin skolväg på ett så bra säkert sätt som möjligt. Det kan innebära att barnet måste följas till hållplats för skolskjuts, under så lång tid det krävs för att barnet ska klara det på egen hand. Vårdnadshavare ansvarar för att informera sitt barn om bältesanvändning och allmänt om hur man uppträder i och runt fordonet. Om eleven missar sin skolskjuts är vårdnadshavaren ansvarig för att eleven kommer till skolan.

4.5. Försäkring

Västerås kommun har en kollektiv olycksfallsförsäkring som gäller under elevens tid i skolan, samt under vägen till och från skolan oavsett färdstätt.

5. Överklagan

Beslut om skolskjuts för elev som går i av kommunen planerad grundskola och anpassad grundskola kan överklagas genom så kallat förvaltningsbesvär. Den som vill överklaga ska adressera överklagan till förvaltningsrätten i Uppsala och skicka den till Västerås kommun barn- och utbildningsförvaltningen inom tre veckor från det datum beslutet mottagits. Kommunen har möjlighet att ompröva sitt beslut eller skicka överklagan vidare till förvaltningsrätten i Uppsala.

Beslut om skolskjuts för elev som gjort eget val av skola kan överklagas till förvaltningsrätten genom så kallad laglighetsprövning. Den som vill överklaga kan skicka en skrivelse direkt till förvaltningsrätten i Uppsala inom tre veckor från det datum då beslutet justerats och anslagits på kommunens anslagstavla.

Beslut om övriga elevtransporter kan i specifika fall överprövas av politisk nämnd och därefter bli överklagningsbart genom så kallad laglighetsprövning i förvaltningsrätten.